

Sygn. akt IV Ka 259/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2013 roku.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący SSA Stanisław Tomasiak

Sędziowie SO Ireneusz Grodek (spr.)

p.o. SO Tomasz Ignaczak

Protokolant Agnieszka Olczyk

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim S. K. (1)

po rozpoznaniu w dniu 21 maja 2013 roku

sprawy **P. K.**

oskarżonego z art. 177 § 1 i § 2 kk

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 24 stycznia 2013 roku sygn. akt II K 90/12

na podstawie art. 437 § 1 kpk, art. 438 pkt 1 kpk, art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk, art. 11 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych (tekst jednolity: Dz. U. Nr 49 poz. 223 z 1983 roku z późniejszymi zmianami):

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż uchyla rozstrzygnięcie o nawiązce zawarte w punkcie 5;

2. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok w pozostałej części;

3. zasądza od oskarżonego P. K. :

- na rzecz oskarżycieli posiłkowych A. K. i T. K. kwoty po 420,00 (czterysta dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych przez nich w postępowaniu odwoławczym,

- na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20,00 (dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu wydatków poniesionych w postępowaniu odwoławczym oraz kwotę 30,00 (trzydzieści) złotych tytułem opłaty za II instancję.

Sygn. akt IV Ka 259 / 13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 stycznia 2013 r. w sprawie II K 90 / 12 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb.:

1. oskarżonego P. K. uznał za winnego tego, że w dniu 27 października 2011 r. w B., gm. W., nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że kierując samochodem osobowym m – ki V. (...) nr rej. (...) nie zachował szczególnej ostrożności, zaniechał stosownej redukcji prędkości przed skrzyżowaniem, niedostatecznie

starannie obserwował sytuację na drodze z pierwszeństwem, wskutek czego nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu kierującego motorowerem m. (...) nr rej. (...), jadącego z prawej strony, drogą z pierwszeństwem, H. K., wraz z pasażerem S. K. (2), doprowadzając do zderzenia pojazdów, przy czym na skutek wypadku H. K. doznał obrażeń ciała w postaci złamania trzonu kości udowej lewej z przemieszczeniem, złamania trzonu kości piszczelowej lewej z przemieszczeniem, wstrząśnienia mózgu, licznych ran ciętych i otarcia skóry twarzy, oparzenia skóry goleni prawej, które to obrażenia stanowią ciężki uszczerbek na jego zdrowiu oraz kwalifikują się jako ciężka choroba długotrwała, natomiast S. K. (2) doznał wstrząsu urazowego (zespół zmiążdżeniowy) oraz rozległych uszkodzeń tkanek miękkich i kości kończyny dolnej lewej i w następstwie doznanych obrażeń ciała zmarł po przewiezieniu do szpitala w dniu 28.10.2011 r., tj. czynu wyczerpującego dyspozycję art. 177 § 2 kk i za to na podstawie tego przepisu wymierzył oskarżonemu karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 69 § 1 kk i art. 70 § 2 kk wykonanie kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 5 lat;

3. na podstawie art. 42 § 1 kk orzekł wobec oskarżonego zakaz prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych w strefie ruchu lądowego na okres 1 roku;

4. na podstawie art. 46 § 2 kk orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonego H. K. kwotę 10 000 złotych, płatne do rąk przedstawicieli ustawowych – rodziców małoletniego – ojca A. K. lub matki W. K.;

5. na podstawie art. 46 § 2 kk orzekł od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej T. K. kwotę 5000 złotych;

6. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżyciela posiłkowego A. K. kwotę 2872 złotych tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego;

7. zasądził od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej T. K. kwotę 2872 złotych tytułem poniesionych kosztów zastępstwa procesowego;

8. zasądził od oskarżonego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 2855,79 złotych tytułem zwrotu poniesionych wydatków oraz kwotę 300 złotych tytułem opłaty.

Powyższy wyrok w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w punktach 4 i 5 zaskarżył obrońca oskarżonego, podnosząc zarzuty:

- obraży art. 415 § 5 kpk poprzez jego niezastosowanie, skutkujące niesłusznym zasądzeniem na rzecz H. K. nawiązki na podstawie art. 46 § 2 kk w kwocie 10000 złotych, pomimo, że o roszczeniu wynikających z popełnienia przestępstwa wcześniej prawomocnie rozstrzygnięto w toku postępowania ubezpieczeniowego;

- obraży art. 46 § 2 kk, polegającej na błędnym uznaniu T. K. za pokrzywdzoną w rozumieniu art. 46 § 2 kk, co skutkowało niesłusznym zasądzeniem od oskarżonego na jej rzecz kwoty 5000 złotych tytułem nawiązki.

W konkluzji skarżący wnosił o „ uchylenie wyroku w zaskarżonej części ”.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Nie ma racji skarżący podnosząc pierwszy z opisanych wyżej zarzutów. Przy orzekaniu o nawiązce na rzecz pokrzywdzonego H. K. Sąd I instancji nie dopuścił się bowiem w żaden sposób naruszenia normy art. 415 § 5 kpk. Zgodnie ze zdaniem drugim tego przepisu, nawiązki na rzecz pokrzywdzonego, obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę nie orzeka się tylko wówczas, jeżeli roszczenie wynikające z popełnienia przestępstwa jest przedmiotem innego postępowania albo o roszczeniu tym prawomocnie już orzeczono. Unormowanie to (tzw. klauzula antykumulacyjna) ma w swoim założeniu wykluczyć powstanie więcej niż jednego tytułu egzekucyjnego, związanego z tożsamym (podmiotowo i przedmiotowo) roszczeniem, tj. możliwości wykreowania w postępowaniu karnym kolejnego tytułu egzekucyjnego w sytuacji, gdy o roszczeniu wynikającym z

popelnienia przestępstwa prawomocnie już orzeczono lub roszczenie to jest przedmiotem innego, prowadzonego równolegle, postępowania (por. komentarz do art. 415 kpk w: Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 297 – 467, Tom II, red. prof. dr hab. Piotr Hofmański, Elżbieta Sadzik, dr hab. Kazimierz Zgryzek, rok wydania: 2011, wydawnictwo: C.H. Beck, wydanie: 4; podobnie Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 28 listopada 2012 r., III KK 321 / 12, opubl. Legalis oraz z dnia 31 października 2010 r., III KK 305 / 10, opubl. Legalis). Wnosić z tego należy, iż art. 415 § 5 zd. 2 kpk ma stanowić przeszkodę do orzekania nawiązki (obowiązku naprawienia szkody, zadośćuczynienia za doznaną krzywdę) w procesie karnym w tych tylko przypadkach, gdy istnieje już – stanowiące tytuł egzekucyjny – prawomocne orzeczenie rozstrzygające o tym samym roszczeniu wynikającym z przestępstwa lub, gdy równolegle toczy się postępowanie, które może się zakończyć wydaniem orzeczenia o takich właśnie skutkach.

Stosownie do treści art. 777 kpc tytułami egzekucyjnymi są:

- orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem;
- orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu,
- inne orzeczenia, ugody i akty, które z mocy ustawy podlegają wykonaniu w drodze egzekucji sądowej;
- akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej lub wydania rzeczy oznaczonych co do gatunku, ilościowo w akcie określonych, albo też wydania rzeczy indywidualnie oznaczonej, gdy w akcie wskazano termin wykonania obowiązku lub zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie;
- akt notarialny, w którym dłużnik poddał się egzekucji i który obejmuje obowiązek zapłaty sumy pieniężnej do wysokości w akcie wprost określonej albo oznaczonej za pomocą klauzuli waloryzacyjnej, gdy w akcie wskazano zdarzenie, od którego uzależnione jest wykonanie obowiązku, jak również termin, do którego wierzyciel może wystąpić o nadanie temu aktowi klauzuli wykonalności;
- akt notarialny określony w pkt 4 lub 5, w którym niebędąca dłużnikiem osobistym osoba, której rzecz, wierzytelność lub prawo obciążone jest hipoteką lub zastawem, poddała się egzekucji z obciążonego przedmiotu w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej zabezpieczonemu wierzycielowi.

Prowadzone w oparciu o przepisy ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych postępowanie, którego przedmiotem jest likwidacja przez zakład ubezpieczeń szkody w związku z zawarciem umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, nie jest tego rodzaju postępowaniem, w którym zapadają „ prawomocne orzeczenia ” w rozumieniu art. 415 § 5 zd. 2 kpk w zw. z art. 777 pkt 1 – 3 kpc, tj. takie, z którymi ustawa wiązałaby skutki w postaci dopuszczalności jego wykonania w drodze egzekucji sądowej. W konkluzji, istnienie tego rodzaju postępowania, którego przepisy nie przewidują możliwości wydania orzeczenia mogącego stanowić tytuł egzekucyjny w rozumieniu art. 777 kpc, nawet, jeśli ma za przedmiot roszczenie wynikające z popelnienia przestępstwa, nie stanowi przeszkody do orzekania – w równoległym prowadzonym procesie karnym – nawiązki na podstawie art. 46 § 2 kk.

Zgodzić się natomiast ze skarżącym należało, iż do orzeczenia nawiązki na rzecz T. K. doszło z obrażą art. 46 § 2 kk. Przypomnieć należy, iż nie była ona bezpośrednio pokrzywdzoną wypadkiem, o którym mowa w punkcie 1. zaskarżonego wyroku. Jako osoba najbliższa (żona) S. K. (2), zmarłego w wyniku tego zdarzenia, na podstawie art. 52 § 1 kpk wykonywała prawa, które by mu przysługiwały za życia. Jednak stosownie do treści art. 46 § 2 kk, opisaną w tym przepisie nawiązkę można orzec wyłącznie „ na rzecz pokrzywdzonego ”, co oznacza, iż zasądzenie tego środka karnego możliwe jest wyłącznie na rzecz osoby bezpośrednio pokrzywdzonej czynem sprawcy. Oznacza to, że przeciwieństwo do obowiązku naprawienia wyrządzonej przestępstwem szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (o jakich mowa w art. 46 § 1 kk), nie istnieje możliwość zasądzenia tej nawiązki na rzecz osoby innej, aniżeli bezpośredni pokrzywdzony (w tym również na rzecz jego osoby najbliższej). Sąd Okręgowy aprobuje analogicznej treści poglądy,

jakie w tej materii wyraziły: Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 października 2010 r. (IV KK 46 / 10, opubl. Legalis) oraz Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 20 kwietnia 2011 r. (IV AKa 48 / 11, opubl. Legalis), z których wynika, iż orzeczenie takiej nawiązki nie jest możliwe w przypadku skazania za przestępstwo spowodowania śmierci, jakim jest występki z art. 177 § 2 kk z takimi właśnie następstwami. Takie samo stanowisko zaprezentowane zostało w komentarzu do art. 46 kk w: Kodeks Karny. Komentarz, red. prof. dr hab. Alicja Grześkowiak, prof. dr hab. Krzysztof Wiak, Rok wydania: 2012, Wydawnictwo: C. H.Beck, Wydanie: 1, opubl. Legalis, gdzie stwierdzono, iż „ zachowuje aktualność stanowisko SN, w którym stwierdzono, że "zakres szkód określonych w przepisie § 2 art. 46 kk wskazuje jednoznacznie, że jedynym uprawnionym podmiotem jest pokrzywdzony sensu stricto. Tzw. strony zastępcze, czyli osoby wstępujące w prawa zmarłego pokrzywdzonego (art. 52 § 1 kpk) realizują prawa zmarłego, lecz występują we własnym imieniu, bowiem zajęły miejsce zmarłego pokrzywdzonego, który nie jest już podmiotem prawnym. Zatem w wypadku śmierci pokrzywdzonego wykluczyć należy możliwość orzeczenia nawiązki z art. 46 § 2 kk na rzecz innej uprawnionej osoby " (zob. post. SN z 3.1.2006 r., III KK 264/05, OSNwSK 2006, Nr 1, poz. 23; zob. także A. Marek, T. Oczkowski, [w:] Melezini (red.), System, s. 715) ”.

W tym stanie rzeczy orzeczono jak w sentencji.

W związku ze skazaniem oskarżonego, mając na uwadze treść art. 634 kpk w zw. z art. 627 kpk, należało od niego zasądzić:

a) na rzecz oskarżycieli posiłkowych wydatki poniesione przez nich w związku z ustanowieniem pełnomocnika z wyboru również w postępowaniu odwoławczym, obliczone – stosownie do żądania pełnomocnika – według stawek minimalnych wynikających z § 14 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu,

b) na rzecz Skarbu Państwa wydatki poniesione w postępowaniu odwoławczym w kwocie 20 złotych tytułem ryczałtu za doręczenie wezwań i innych pism w instancji odwoławczej (§ 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym).

Wysokość opłaty karnej obliczono na podstawie art. 11 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych mając na uwadze, iż apelacja nie była zwrócona ani przeciwko rozstrzygnięciu o winie, ani co do kary oraz, że nie została uwzględniona w całości.

.

.